

VISITA A LA CASA MUSEU

ARXIU MARAGALL

ACTIVITATS PER AL CICLE SUPERIOR
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA I PRIMER CICLE D'ESO

Neus Bonet i López
Montse Munells i Verdiell

VISITA A LA CASA MUSEU ARXIU JOAN MARAGALL

Nom:

Curs:

ÍNDEX

1. PER COMENÇAR

2. L'ARRIBADA

3. LA VISITA

El rebedor

El dormitori isabelí

El dormitori alfonsí

El saló

El despatx

El menjador

La galeria

4. UNA MICA MÉS

1. PER COMENÇAR

Som al número 79, del carrer Alfons XII, al barri de Sant Gervasi de Barcelona

Consulta el significat de CASA -MUSEU- ARXIU. Ho pots fer amb el diccionari, buscant cada mot, o consultant les adreces següents:

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Casa>

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Museu>

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Arxiu>

Any 2010

Any 1911

Una casa o habitatge és .....

.....

.....

Un museu és .....

.....

.....

Un arxiu és .....

.....

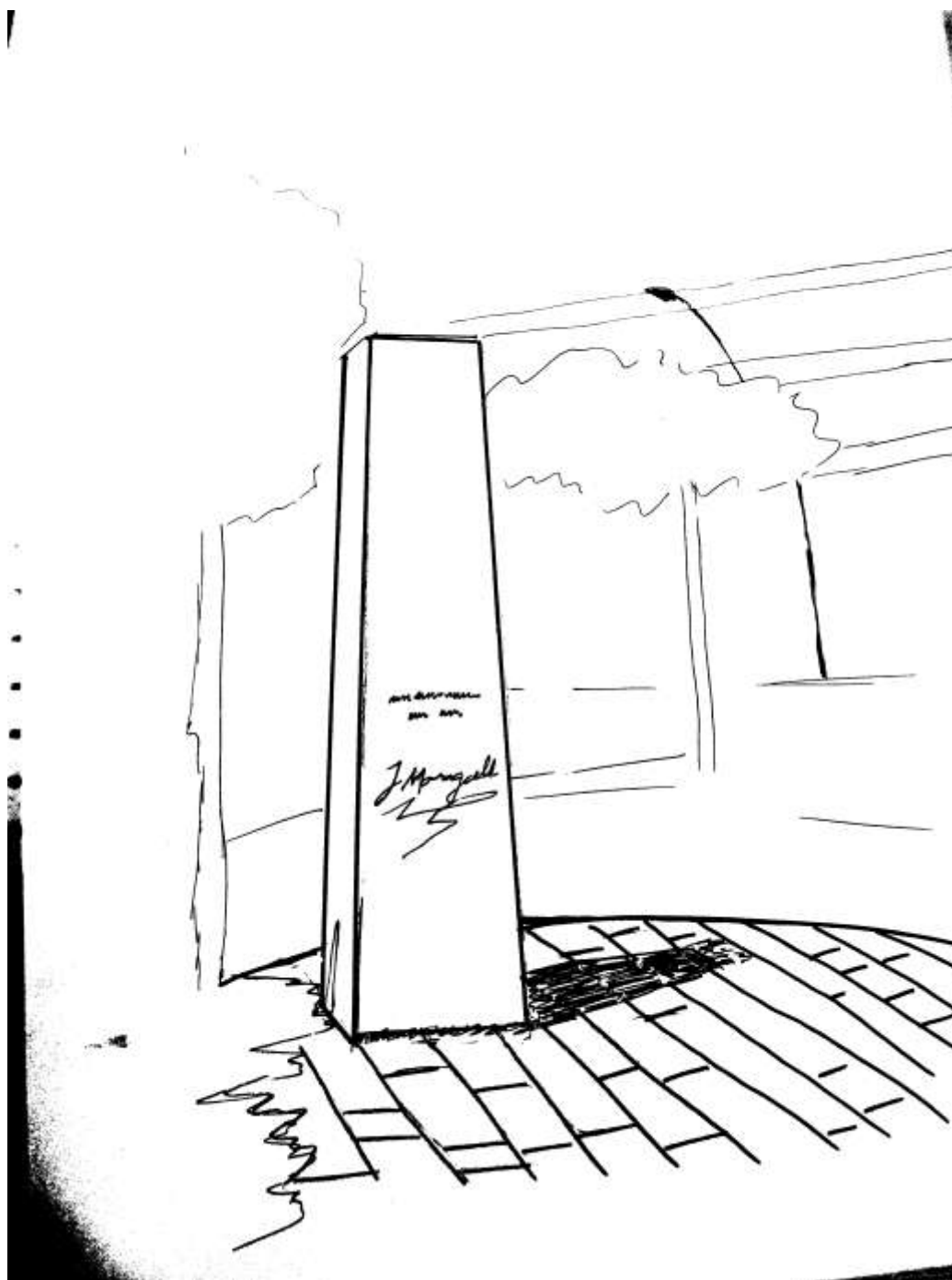
2. L'ARRIBADA

T'has fixat que molt a prop de la Casa Museu Arxiu Maragall, en la plaça Molina, hi ha un bust dedicat al poeta?

Et proposem que en facis un dibuix del natural.

Amb la resta del grup podeu posar-vos asseguts al seu voltant per dibuixar el bust, cadascú des del seu punt de vista. Després podràs pintar-lo amb llapis de colors, retoladors, ceres, ... i exposar-lo juntament amb els dels teus companys.

Pots començar així:

Si no has tingut prou temps per acabar els detalls del teu dibuix, pots fer servir imatges com aquestes o buscar-ne més a la pàgina web de sota.

[http://www.google.es/images?q=bust Joan Maragall&o](http://www.google.es/images?q=bust+Joan+Maragall&o)

3. LA VISITA

EL REBEDOR

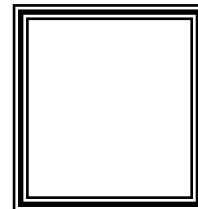
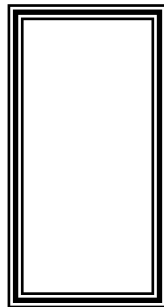
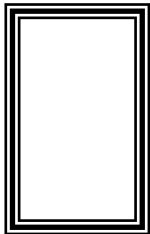
Al rebedor, sobre les calaixeres bessones hi trobem tres quadres d'un pintor modernista. En saps el nom?

Els dibuixos són del pintor R_____ C_____

Els tres quadres són:

1. ....
2. ....
3. ....

Sabries dibuixar amb línies senzilles, a sota dels quadres, les calaixeres bessones?

EL DORMITORI ISABELÍ

*Què és aquest terrastall que fan a cal Maragall?
És el quart fill que rondina, de la senyora Gorina.
Molt content el pare es veu, ara que ja té l'hereu..*

*(Rodolins extrets de La paret de les auques.
IES Pius Font i Quer)*

LA INFANTESA

Joan Maragall va ser el fill petit del matrimoni format per Josep Maragall Vilarosal i Rosa Gorina Folch, petits empresaris tèxtils; eren tres germanes i ell. Va néixer a Barcelona, al carrer de Jaume Giralt, núm. 4, al barri de Santa Caterina (Ciutat Vella).

SOL, SOLET

**Quan jo era petit
vivia arraulit
en un carrer negre.
El mar hi era humit,
però el sol hi era alegre.**

**Per allà a Sant Josep
el bon sol, solet,
lliscava i llúia
pel carreró estret.**

**I en mon cos neulit
llavors jo sentia
una esgarrifança
de goig i alegria.**

*arraulit: ajupit,
neulit: esquifit, dèbil, feble*

En un full a part torna a escriure el poema substituint per dibuixos totes les paraules que puguis, com ara: sol, solet, negre, mar...

Pregunta a casa alguna anècdota de quan tu eres més petit/a i escriu-la:

.....
.....
.....
.....

*Vol que sigui un empresari.
Ell, de gran diu: "Ni pensar-hi,
com a molt seré advocat,
sóc poeta extasiat"*

L'ADOLESCÈNCIA

El seu pare era fabricant tèxtil; el 1875 Joan Maragall, després d'uns anys d'estudi, va començar a treballar com a aprenent a la indústria familiar. Aquest fou un període que ell mateix definí com "d'infelicitat", ja que va haver de deixar els llibres només acabar el batxillerat per anar a treballar a la indústria. Va ser un cop molt fort per al jove Joan que, d'amagat, començava a escriure poesies en estones que robava a la feina. L'any 1877 va viatjar amb tota la família, primer per Espanya, Marsella i París. Maragall recordava aquests viatges de la seva adolescència com autèntics "oasis de goig, la meva situació era insostenible; passats dos anys vingué la convicció de que jo no servia per a industrial i se'm donà a escollir carrera". Finalment, després d'una forta discussió amb el seu pare, l'octubre de 1897 va deixar la fàbrica i ingressà a la facultat de dret.

L'edat crítica, la dels quinze als vint anys, fou per a mi ingrata. Començà el malestar un any abans d'acabar el Batxillerat. Envanisat amb allò que em deien "d'ésser un talent", objecte de tota mena de consideracions i alabances; farcit el cap de novel·les romàntiques que devorava amb furor, que em feien plorar a llàgrima viva, que desvetllaven en mi sentiments elevadíssims, però buits, qui-jotescos, obtenint les millors notes acadèmiques; en una paraula, format de mi mateix un concepte elevadíssim, vaig ser bruscament arrencat de davant dels llibres i col·locat davant de la tauleta del treball en la indústria a què venia destinat, i posat, en cert modo, en la condició de poc més que un aprenent. El cop fou terrible i retrunyí en tot el meu ser, i d'aquell desballestament d'aspiracions contrariades s'alçà, portant l'estendard de la rebel·lió, ma passió per la poesia.

envanissat: enorgullit, ple d'orgull, de vanitat

desballestament: desorganització, desordre

Què entristia Joan Maragall, en l'adolescència, si era un bon estudiant?

.....
.....
.....

EL DORMITORI ALFONSÍ

EL MATRIMONI AMB CLARA NOBLE

Estiuejant a Puigcerdà el 1888 va conèixer Clara Noble Malvido, filla d'un comerciant anglès i d'una dama andalusa. Clara esdevindria la seva esposa, tot i que en aquell moment només la veia com el que era, una adolescent de setze anys.

*A Claror, l'amor declara
que sentia per la Clara.*

*Bella esposa de qui té
tretze fills, tot un planter!*

El 1891 assenyala el veritable punt d'arrencada per a l'aventura personal i literària de Maragall, d'una banda es casa amb Clara Noble; de l'altra, té lloc l'edició de *Poesies* que uns amics li ofereixen com a regal de casament i que significarà el seu reconeixement com a poeta. Foren 100 exemplars.

**Veig flors, i penso en tu. Faré portar-les
a tu pel dolç camí de cada dia;
que omplin d'aromes davant meu la via,
després a vora teu vindré a olorar-les.**

**Grat ens serà tenir-les davant nostre,
a l'hora de parlar de l'amor meu:
vers el gerro florit baixaré el rostre,
tot alçant els meus ulls al somris teu.**

Fragment del poema *Olorant flors* pertanyent a *Claror*

Quins d'aquests objectes trobem en el dormitori alfonsí?

- un bressol
- un vestit de núvia
- un sant Crist
- un retrat de Clara Noble
- un ram
- un mantó de Manila de seda brodada

EL SALÓ

LA MADURESA

Maragall amb gran mestratge descriu natura i paisatge.

El luxe mobiliari, les anades al Liceu i l'Ateneu contrasten amb el plaer que li produïa al poeta l'observació de la natura i els paisatges que va descriure tan bé en els seus poemes.

De tant en tant Maragall amb la família o els amics feia excursions. L'agost de 1907 visità els volcans d'Olot. Més endavant escriuria "La fageda d'en Jordà".

LA FAGEDA D'EN JORDÀ

*Saps on és la fageda d'en Jordà?
Si vas pels vols d'Olot, amunt del pla,
trobaràs un indret verd i profund
com mai cap més n'hagis trobat al món:
un verd com d'aigua endins, profund i clar;
el verd de la fageda d'en Jordà.
El caminant, quan entra en aquest lloc,
comença a caminar-hi a poc a poc;
compta els seus passos en la gran quietud:
s'atura, i no sent res, i està perdut.
Li agafa un dolç oblit de tot lo món
en el silenci d'aquell lloc profund,
i no pensa en sortir, o hi pensa en va:
és pres de la fageda d'en Jordà,
presoner del silenci i la verdor.
Oh companyia! Oh deslliurant presó!*

*La fageda d'en Jordà,
vora a Olot, damunt del pla.*

Qui no recorda una vaca
que era cega, mansa i flaca?

La font del Cubilà fou l'escenari del poema de "La vaca cega". Era l'agost de 1893 quan Maragall amb una colla d'amics i familiars van veure aparèixer , amb pas insegur i estrany, una vaca.

Completa

On és la font del Cubilà?

- Barcelona
- Olot
- Sant Joan de les Abadesses
- Sitges

La font del Cubilà és a .....

En una conversa al setmanari Mirador, Clara Noble, esposa del poeta, explicava aquell moment així:
"Tothom va alçar-se i va fugir. El meu marit va quedar-se. Era la vaca cega! Va veure aigua i Maragall va parlar amb el vailet que " d'un cop de roc llançat amb massa traça va desfer-li un ull".
Arribant a casa va entrar directe al despatx, va tancar-s'hi i en sortir-ne, duia la poesia a la mà".

Abans de llegir el poema sencer, a veure si saps escriure correctament els 6 primers versos:

Topant de cap en una altra soca
Avançant d'esma pel camí de l'aigua,
se'n va la vaca tot sola
És cega
D'un cop de roc llançat amb massa traça
el vailet va buidar-li un ull,
i en l'alt res el va posar un tel:
la vaca és cega.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

LA VACA CEGA

Topant de cap en una i altra soca,
avançant d'esma pel camí de l'aigua,
se'n ve la vaca tota sola. És cega.
D'un cop de roc llançat amb massa traça,
el vailet va buidar-li un ull, i en l'altre
se li ha posat un tel: la vaca és cega.
Ve a abeurar-se a la font com ans solia,
més no amb el posat ferm d'altres vegades
ni amb ses companyes, no: ve tota sola.
Ses companyes, pels cingles, per les comes,
pel silenci dels prats i en la ribera,
fan dringar l'esquellot mentre pasturen
l'herba fresca a l'atzar... Ella cauria.
Topa de morro en l'esmolada pica
i recula afrontada... Però torna,
i abaixa el cap a l'aigua, i beu calmosa.
Beu poc, sens gaire set. Després aixeca
al cel, enorme, l'embanyada testa
amb un gran gesto tràgic; parpelleja
damunt les mortes nines, i se'n torna
orfe de llum sota el sol que crema,
vacil·lant pels camins inoblidables,
brandant llànguidament la llarga cua.

d'esma: d'instint, maquinament
tel: vel, capa
ans: sinó que

Un cop acabat el poema, Maragall
el va enviar a un amic seu amb una
carta que deia:
"[...] lo que llegireu a l'altra plana si
ho haguéssiu vist de debò com jo,
us hauria impressionat tant com a
mi [...]"

cingles: barranc, penya-segat
comes: conques, valls
llànguidament: decaiguda

El poema de *La vaca cega* té ..... versos.

Escriu l'últim vers: .....

Torna'l a llegir un parell més de vegades i t'adonaràs que l'autor ha repetit expressament en les paraules, sons semblants. Quina sensació o imatge t'imagines que volia provocar?

.....
.....
.....

Repartiu-vos el poema, aprenent un vers cada un. Penseu que hi ha d'haver qui digui el títol, l'autor i/o qui expliqui quin fet va provocar que Maragall escrivís aquest text.

Joan Maragall fou nomenat mestre en Gai Saber l'any 1904.

*Per la Pàtria, Amor i Fe
el fan mestre en Gai Saber*

SABIES QUE...

Mestre en Gai Saber és el títol honorífic atorgat pel consistori en els JOCS FLORALS de Barcelona als poetes guanyadors dels tres premis ordinaris: l'Englantina d'or, la Flor Natural i la Viola d'or i argent.

En aquesta sopa de lletres trobaràs amb quin poemes va ser premiat:

1881 Flor Natural als Jocs Florals de Badalona amb D_ _ _ S_ _
C_ _ _ _ _ .

1894 L'Englantina als Jocs Florals de Barcelona amb L_ S_ _ _ _ _ .

1896 Viola d'argent als Jocs Florals de Barcelona amb E_ M_ _ _
C_ _ _ _ _ .

1904 Flor Natural amb G_ _ _ _ . És proclamat Mestre en Gai Saber.

O D I N S S A
A R I L L U C
N O R U C P A
A D L T S C M
D A U B S P B
R Ç A U I G R
A A T V L L A
S C P J E O T
A L O D F S R
L A M L E A G

EL DESPATX

ESCRITOR I TRADUCTOR

*Tradueix l'alemany Goethe
i entra al Brusi amb el cap dret.*

*Amb Unamuno i Ortega
es cartegen i té brega.*

*A tots dos deixa molt clar
què vol dir ser català.*

ODA A ESPANYA

**Escolta, Espanya, - la veu d'un fill
que et parla en llengua - no castellana
parlo en la llengua - que m'ha donat
la terra aspra:
en aquesta llengua - pocs t'han parlat;
en l'altra, massa.**

LA SARDANA

**La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan;
és la mòbil magnífica anella
que amb pausa i amb mida va lenta oscil.lant.
Ja es decanta a l'esquerra i vacil.la
ja volta altra volta a la dreta dubtant,
i se'n torna i retorna intranquil.la,
com, mal orientada, l'agulla d'imant.**

Mira les parets del despatx, hi ha retrats, fotografies, quadres; alguns són membres de la família però d'altres són amics del poeta, escriptors, pintors... Sabries dir els noms de dos pintors i dos escriptors? Si poses en ordre aquestes lletres, els trobaràs:

TILORLU

LOSIÑU

HETEO

UAMONN

.....

.....

.....

.....

Retalla aquestes fotografies i d'altres de mides diferents que puguis trobar a internet relacionades amb la vida i obra de Joan Maragall. Fes-hi marcs i penja- les en algun racó.

Fes els marcs al teu gust, pots utilitzar tota mena de materials o sanefes ben acolorides, com ara aquests:

*El nomena president
l'Ateneu, i ell tot content.*

*L'elogi de la paraula
hi llegeix des de la taula.*

“Doncs jo crec que la paraula és la cosa més meravellosa d'aquest món, perquè en ella s'abracen i's confonen tota la meravella corporal i tota la meravella espiritual de la nostra Naturalesa.”

Elogi de la paraula. Fragment.

Comenta aquestes paraules del poeta:

.....

.....

.....

.....

.....

Com t'has adonat, en gairebé totes les parets de les estances de la casa, hi ha penjats dibuixos i pintures dels artistes de l'època en que va viure Joan Maragall.

Saps de quin estil són aquests quadres?

La major part són d'estil M_____ A.

Tria una **pintura** de les que hi ha a les parets del despatx i assenyala les característiques de la pintura modernista que hi observes:

TÍTOL: .....

AUTOR: .....

Representació d'escenes de la vida quotidiana

Paisatge

Històries imaginades

Ús de taques de color

Dibuix de traç clar

Ara tria una **escultura** que t'hagi cridat l'atenció, després marca també les característiques de les escultures de l'art modernista que hi observes.

A quin lloc de la casa l'has vista? .....

TÍTOL: .....

AUTOR: .....

Representació de personatges històrics / simbòlics

Ús del marbre com a material principal

Ús del bronze com a material

Ús d'un altre material: .....

EL MENJADOR

LA VIDA FAMILIAR

Joan Maragall participava en la vida quotidiana familiar. Les anotacions dels fulls del "Dietari" així ho demostren.

A sobre la taula del despatx, t'han fet fixar justament en l'edició facsímil d'aquest llibre brodat per Clara Noble en què Maragall hi anotava les dates i fets significatius de la vida de família. Hi apareixen els constipats, la tos i altres malalties pròpies dels infants.

Dia 2 .- Festa en pau relativa per la tos / Tussen de nit, tussen de dia.

Dia 3 .- No hi ha repòs, no val dormir.

Dia 4 .- Tussen l'Helena i la Maria / L'Eulàlia més, cop de tossir.

Dia 5 .- Tussen les dues bessonetes/ Tus el Josep, tus el Toton.

Dia 6 .- L'Ernest també fa tussidetes / Tus el Guillem, tus el Raymond.

Dia 7 .- Tus l'Elvira i s'enrabia / i més que tots el més petit.

Dia 8 .- Tota la casa, tot lo dia / és un tossir seguit , seguit.

També trobem referències a altres esdeveniments: fets que tenen lloc a la casa, al carrer, a la ciutat... Escrits que van des de la catàstrofe ferroviària de València i el terratrèmol de Messina, fins a l'estrena d'un vestit nou, un eclipsi de lluna o la col·locació d'una catifa al seu despatx, el nomenament per una mesa electoral, la seva assistència a una reunió de Junta Parroquial o la col·locació d'un paper nou a les parets del menjador...

22 d'octubre del 10, plantat un pi avet al jardí, damunt el gazon – 1 ,76 alt per 1,82 ample.

Finalitzen les obres de la claveguera del nostre carrer.

Digues quina t'ha semblat especialment significativa.

A mi m'ha semblat especialment significativa la que

deia:.....

perquè.....

.....

Si tu fessis un dietari, què hi escriuries sobre el dia d'avui?

Avui, dia ..... de .....de .....

.....

.....

.....

.....

.....

Al menjador tenia lloc la vida familiar, els àpats al voltant de la taula, el te de les cinc, el pare tocant el piano... La música omplia sovint aquesta estança.

Jordi Maragall i Noble, fill petit del poeta, va escriure:

El 1908, per Nadal, la meva mare regala un bon piano al meu pare. És el piano que encara presideix, al mateix lloc, el menjador gran de la casa. A la nit, abans i després de sopar, el meu pare tocava el piano. Un dia el meu germà gran va rondant i xiulant pel seu compte com fent l'home. El meu pare el mira amb mirada de reconvecció. Hauria preferit que el noi respectés la música. Però no ho diu. Sols ho fa entendre amb la mirada. Aquesta mirada queda gravada a la memòria del meu germà. És curiós que una altra germana meva recorda una mirada del mateix caràcter i significat, en ocasió d'haver interromput un dia el meu pare en la seva lectura... Però a aquesta hora tots van acostant-se i el besen en donar -li la bona nit.

Alguns compositors han musicat poemes de Joan Maragall. Pots entrar als webs següents per escoltar les cançons que n'han resultat.

<http://alsondelpoeta.blogspot.com/>

<http://www.musicadepoetes.cat/>

<http://www.youtube.com/watch?v=v1we4pmOhi4>

LA GALERIA

En aquesta estança hi trobem una vitrina amb objectes personals del poeta.

En l'actualitat hi han col·locat una pantalla perquè puguis veure, si no has vist encara, el programa de TV3 "EL MEU AVI" dedicat a la figura de Joan Maragall.

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=644

- Programa *El meu avi*
- Idioma *Català*
- Producció *TVC, 2001*
- Any de producció *2001*
- Durada: *30min.*

Joan Maragall: pròxima estació... Maragall

Néts i besnéts de l'extensa família del poeta Joan Maragall expliquen quina significació té per a ells, i per a Catalunya, un avi que no van conèixer.

Recordes aquest moment del vídeo? Explica les imatges que acompanyaven aquest text:

"Si usted no tiene bastante confianza en mí para contestarme de un modo directo, yo pasaré mañana martes a las tres de la tarde por delante de su casa, y si en el balcón que da frente al Paseo de Gracia veo, en la parte de fuera, flotar cualquier objeto de color blanco, crearé que usted consiente mi felicidad. Si no, prometo que no volveré a importunarla."

.....

Quin moment destacaries tu? Comenta'l.

.....

Joan Maragall, el 7 de novembre de 1893, va ser testimoni presencial de la inauguració tràgica de la temporada d'hivern del Liceu, quan un anarquista va llançar a la platea una bomba que va causar vint morts.

Quines conclusions en treu arran d'haver viscut en primera persona aquests fets històrics?

.....

.....

Quin poema va escriure? .....

LA MORT

*Fins que l'any 1911 ara sí que tot s'enfonsa
Maragall mor, se'ns en va.
La seva obra quedarà!*

L'AMETLLER

**A mig aire de la serra
veig un ametller florit.
Déu te guard, bandera blanca,
dies ha que t'he delit!
Ets la pau que s'anuncia
entre el sol, núvols i vents...
No ets encara el millor temps
però en tens tota l'alegria.**

Cada any des de 1924, es celebra el segon diumenge de febrer, davant la tomba de Joan Maragall, al cementiri de Sant Gervasi, una lectura de poemes de l'autor.

La festa reuneix un nodrit grup de familiars, amics i admiradors del poeta de la "paraula viva" que reciten versos en record del poeta.

La trobada es coneix amb el nom de " LA CELEBRACIÓ DE L'AMETLLER FLORIT".

Per què penses que es fa la celebració al febrer?

.....
.....
.....
.....

*En Cant espiritual,
un poema que és cabdal.*

CANT ESPIRITUAL

**Més enllà veig el cel i les estrelles,
i encara allí voldria ésser-hi hom:
si heu fet les coses a mos ulls tan belles,
si heu fet mos ulls i mos sentits per elles,
per què aclucà'ls cercant un altre com?**

**Tot lo que veig se vos assembla en mi...
Deixeu-me creure, doncs, que sou aquí.
I quan vinga aquella hora de temença
en què s'acluquin aquests ulls humans,
obriu-me'n, Senyor, uns altres de més grans
per contemplar la vostra faç immensa.
Sia'm la mort una major naixença!**

*I és que tot a escriure invita,
com bé diu l'Oda infinita*

L'ODA INFINITA

**Tinc una oda començada
que no puc acabar mai:
dia i nit me l'ha dictada
tot quant canta en la ventada,
tot quant brilla per l'espai.**

**Ja no sé com començava
ni sé com acabarà,
perquè tinc la pensa esclava
d'una força que s'esbrava
dictant-me-la sens parar.**

Sols desitjo per ma glòria

**que, si algú aquesta oda sap,
al moment en què jo mòria,
me la digui de memòria
mot per mot, de cap a cap.**

4. UNA MICA MÉS

Oi que ja coneixes el poema de *La vaca cega*?

Tria'n tres versos per il·lustrar-los amb la tècnica i els materials que prefereixis.

Pots afegir-li el retrat que va fer el pintor Ramon Casas de Joan Maragall que has vist al rebedor de la casa.

Retalla'l i enganxa'l en el teu paisatge

MARAGALL, POETA DE LA PARAULA VIVA

*Gran poeta intuïtiu
i assagista incisiu*

Llegeix:

IV

**El vent se desferma
i tot el mar canta.
Mar brava, mar verda, mar escumejanta!
L'onada s'adreça,
venint s'ageganta,
avença i s'acosta
callada que espanta.
L'escuma enlluerna,
el sol l'abrillanta,
l'onada l'esberla
i cau ressonanta.
Mar brava, mar verda, mar escumejanta!**

Fragment de Vistes al mar.

III

Aquí m'estic tot sol a vora el mar. Sóc la Natura sentint-se a si mateixa. Veig les onades venir i desfer-se en la platja assolellada. L'interminable moviment de llur immensitat brillant m'ullprèn, i el ritme del rompre en la platja va gronxant-me el sentit, mentre la marinada m'acaricia el front i em duu les bones sentors del mar. Tinc un benestar molt gran, però pacífic: no penso res, és un èxtasi.

Fragment de Elogi de la poesia.

Quines sensacions ens vol fer arribar Joan Maragall a través d'aquests textos? Què li agrada? Què l'emociona?

1r.text.....

.....

.....

2n.text.....

.....

.....

Torna a llegir el text en prosa i t'adonaràs que gairebé hi intervenen els cinc sentits.

Relaciona:

Veig les onades venir.

Sóc la Natura sentint-se a sí mateixa.	1. Oïda
Em duu les bones sentors del mar.	2. Olfacte
L'interminable moviment ... m'ullprèn.	3. Tacte
El ritme ... va gronxant- me el sentit.	4. Vista
La marinada m'acaricia el front.	

Aquests versos també pertanyen a poemes de Joan Maragall.

Intenta trobar a quin dels cinc sentits fan referència.

Dues coses hi ha que el mirar-les juntes ...	.....
La ginesta altra vegada, la ginesta amb tanta olor...	.....
A mig aire de la serra veig un ametller florit...	.....
L'aire fa olor d'hivern, eixut, coent...	.....
La veu del mar se sent fonda...	.....
El vermell dels arbres encès per la posta...	.....
Per fer-li una abraçada he pujat dalt del serrat...	.....
He assaborit els secrets de la terra misteriosa...	.....

MESURAR VERSOS

Com la majoria de cançons, històries, romanços i poemes populars, El cant de la senyera té els versos de set síl·labes.

Com que ja saps que en català, es compta fins a l'última síl·laba tònica, a veure si ets capaç de comptar les dues primeres estrofes d'aquest poema per comprovar-ho:

**Al damunt dels nostres cants
aixequem una Senyera
que els farà més triomfants.**

**Al-da-munt dels nos-tres cants 7
ai-xe-quem u-na se-nye 7**

**Au, companys, enarborem-la
en senyal de germandat!
Au, germans, al vent desfem-la
en senyal de llibertat.**

.....
.....
.....
.....

**Que voleï! Contemplem-la
en sa dolça majestat!**

.....
.....

Completa:

Els versos de *El cant de la senyera* tenen .... síl·labes.

Són versos .....

ESTROFES

Acabes de mesurar dues estrofes del poema *El cant de la senyera* i és que normalment els poemes se'ns presenten en versos agrupats en conjunts relacionats pel sentit, per l'expressió d'una idea, d'unes sensacions, d'una vivència i també de la rima. La primera estrofa tenia 3 versos i la segona, 6.

Ara et proposem que llegeixis i observis aquest altre poema i responguis les preguntes.

LA GINESTA

**La ginesta altra vegada
la ginesta amb tanta olor
És la meva enamorada
que ve al temps de la calor.**

**Per a fer-li una abraçada
he pujat dalt del serrat:
de la primera besada
m'ha deixat tot perfumat.**

**Feia un vent que enarborava,
feia un sol molt resplendent:
la ginesta es regirava
furiosa al sol rient.**

**Jo la prenc per la cintura:
la tisora va en renou
desflorant tanta hermosura
fins que el cor me n'ha dit prou.**

**Amb un vímet que creixia
innocent a vora seu
he lligat la dolça aimia
ben estreta en un pom breu.**

**Quan l'he tinguda lligada
m'he girat de cara al mar...
M'he girat al mar de cara,
que brillava com cristall;
he aixecat el pom enlaire
i he arrencat a córrer avall.**

Quants versos té aquest poema?
El poema té .....

Quantes estrofes? .....

En aquest poema, els versos estan agrupats en ..... estrofes. Hi ha 5 blocs de .... versos i un bloc final de .... versos. Cada estrofa expressa clarament una idea. Anem a esbrinar les idees que s'exposen en cada estrofa:

**La ginesta altra vegada
la ginesta amb tanta olor
És la meva enamorada
que ve al temps de la calor**

Idea: **Maragall es declara enamorat de la ginesta per l'olor que desprèn.**

**Per a fer-li una abraçada
he pujat dalt del serrat:
de la primera besada
m'ha deixat tot perfumat.**

Idea: **El poeta s'ha enfilat a collir ginesta i l'olor l'ha deixat perfumat.**

**Feia un vent que enarborava,
feia un sol molt resplendent:
la ginesta es regirava
furiosa al sol rient.**

Idea: .....

**Jo la prenc per la cintura:
la tisora va en renou
desflorant tanta hermosura
fins que el cor me n'ha dit prou.**

Idea: .....

**Amb un vímet que creixia
innocent a vora seu
he lligat la dolça aimia
ben estreta en un pom breu.**

Idea: .....

**Quan l'he tinguda lligada
m'he girat de cara al mar...
M'he girat al mar de cara,
que brillava com cristall;
he aixecat el pom enlaire
i he arrencat a córrer avall.**

Idea: .....

LA RIMA

Els versos poden rimar. Tot i que no és imprescindible que ho facin. La rima és la igualtat de sons al final d'un vers, des de l'última vocal tònica. A més és un recurs que ens pot ajudar a recordar un poema amb més facilitat.

La ginesta altra vegada
la ginesta amb tanta olor
És la meva enamorada
que ve al temps de la calor

vegada rima amb *enamorada* i *olor* amb *calor*

Per a fer-li una abraçada
he pujat dalt del serrat:
de la primera besada
m'ha deixat tot perfumat.

..... rima amb ..... i ..... amb .....

Feia un vent que enarborava,
feia un sol molt resplendent:
la ginesta es regirava
furiosa al sol rient.

..... rima amb ..... i ..... amb .....

Jo la prenc per la cintura:
la tisora va en renou
desflorant tanta hermosura
fins que el cor me n'ha dit prou.

..... rima amb ..... i ..... amb .....

Amb un vímet que creixia
innocent a vora seu
he lligat la dolça aimia
ben estreta en un pom breu.

..... rima amb ..... i ..... amb .....

Quan l'he tinguda lligada
m'he girat de cara al mar...
M'he girat al mar de cara,
que brillava com cristall;
he aixecat el pom enlaire
i he arrencat a córrer avall.

Lligada rima amb ..... i *cristall* amb .....

RECURSOS ESTILÍSTICS

Els recursos estilístics o lingüístics fan que els poemes tinguin més expressivitat i faciliten que quan els llegim puguem imaginar i interpretar el que ens volen dir.

Joan Maragall va utilitzar alguns recursos. Te'n presentem dos:

LA PERSONIFICACIÓ: Atribuir qualitats humanes a coses o objectes.

L' ANTÍTESI : Relacionar dues situacions, idees o paraules contràries.

Quins dels dos anteriors trobem en aquests versos?

...i reia el sol en ma verdosa plana

PERSONIFICACIÓ

Oh! Verge negra –de blanc vestit!

ANTÍTESI

Els núvols m'estimaven llargament.

PER ACABAR

DE POETA A POETA

Aquest poema el va dedicar l'any 1908, el poeta Joan Maragall (1860-1911)
a un altre poeta, Apel·les Mestres (1854- 1936)

**Al matí el ram d'anit encara encès
amb noves flors m'han enjoiat el dia.**

**Poeta, grans mercès,
a vós i a la vostra dolça companyia.**

N'hi voldries dedicar tu algun a Joan Maragall?

.....
.....
.....
.....

SOLUCIONARI

3. LA VISITA

EL REBEDOR

Al rebedor, sobre les calaixeres bessones hi trobem tres quadres d'un pintor modernista. En saps el nom?

Els dibuixos són del pintor **RAMON CASAS**

Els tres quadres són:

- 1. Carbonet i pastel. Regal de la revista Pèl i Ploma als subscriptors.*
- 2. Reproducció fotogràfica del retrat de Joan Maragall.*
- 3. Quan jo era petit, vivia arraulit. Carbonet sobre paper.*

EL DORMITORI ISABELÍ

Què entristia Joan Maragall, en l'adolescència, si era un bon estudiant?

Que el van fer deixar d'estudiar per anar a treballar a la indústria tèxtil del seu pare.

EL DORMITORI ALFONSÍ

Quins d'aquests objectes trobem en el dormitori alfonsí?

- un bressol X
- un vestit de núvia
- un sant Crist
- un retrat de Clara Noble
- un ram
- un mantó de Manila de seda brodada X

EL SALÓ

Completa

On és la font del Cubilà?

- Barcelona
- Olot
- Sant Joan de les Abadesses X
- Sitges

La font del Cubilà és a *Sant Joan de les Abadesses*.

Abans de llegir el poema sencer, a veure si saps escriure correctament els 6 primers versos:

El poema de *La vaca cega* té vint-i-tres versos.

Escriu l'últim vers: *brandant llànguidament la llarga cua*.

Torna'l a llegir un parell més de vegades i t'adonaràs que l'autor ha repetit expressament en les paraules, sons semblants. Quina sensació o imatge t'imagines que volia provocar?

Resposta oberta.

Exemple: *Ens transmet la sensació de lentitud, d'inseguretat, l'anar i venir del moviment del pèndol amb la repetició de les elles i les enes. Maragall es serveix de l'al·literació, un recurs fònic, en repetir sons semblants en el vers que en l'oïda poden produir la sensació de balanceig i de cadència del moviment oscil·lant de la cua.*

Joan Maragall fou nomenat Mestre en Gai Saber l'any 1904.

SABIES QUE...

Mestre en Gai Saber és el títol honorífic atorgat pel consistori dels JOCS FLORALS de Barcelona als poetes guanyadors dels tres premis ordinaris: l'Englantina d'or, la Flor Natural i la Viola d'or i argent.

En aquesta sopa de lletres trobaràs amb quin poemes va ser premiat:

1881 Flor Natural als Jocs Florals de Badalona amb DINS SA CAMBRA.

1894 L'Englantina als Jocs Florals de Barcelona amb LA SARDANA.

1896 Viola d'argent als Jocs Florals de Barcelona amb EL MAL CAÇADOR.

1904 Flor Natural amb GLOSA. És proclamat Mestre en gai saber.

O	D	I	N	S	S	A
A	R	I	L	L	U	C
N	O	R	U	C	P	A
A	D	L	T	S	C	M
D	A	U	B	S	P	B
R	Ç	A	U	I	G	R
A	A	T	V	L	L	A
S	C	P	J	E	O	T
A	L	O	D	F	S	R
L	A	M	L	E	A	G

EL DESPATX

Mira les parets del despatx, hi ha retrats, fotografies, quadres; alguns són membres de la família però d'altres són amics del poeta, escriptors, pintors... Sabries dir els noms de dos pintors i dos escriptors? Si poses en ordre aquestes lletres, els trobaràs:

TILORLU
UTRILLO

LOSIRÑU
RUSIÑOL

HETGE
GOETHE

UAMONN
UNAMUNO

Com t'has adonat, en gairebé totes les parets de les estances de la casa, hi ha penjats dibuixos i pintures dels artistes de l'època en que va viure Joan Maragall.

Saps de quin estil són aquests quadres?

La major part són d'estil **MODERNISTA**.

Tria una **pintura** de les que hi ha a les parets del despatx i assenyala les característiques de la pintura modernista que hi observes:

Exemple:

TÍTOL: *Pastoral, 1911*

AUTOR: *Joaquim Sunyer*

Representació d'escenes de la vida quotidiana

Paisatge

Històries imaginades

Ús de taques de color

Dibuix de traç clar

Ara tria una **escultura** que t'hagi cridat l'atenció, després marca també les característiques de les escultures de l'art modernista que hi observes.

Exemple:

TÍTOL: *La voluntat, 1911*

AUTOR: *Josep Clarà*

Representació de personatges històrics / simbòlics

Ús del marbre com a material principal

Ús del bronze com a material

Ús d'un altre material: .....

EL MENJADOR

Resposta oberta

LA GALERIA

Recordes aquest moment del vídeo? Explica les imatges que acompanyaven aquest text:

"Si usted no tiene bastante confianza en mí para contestarme de un modo directo, yo pasaré mañana martes a las tres de la tarde por delante de su casa, y si en el balcón que da frente al Paseo de Gracia veo, en la parte de fuera, flotar cualquier objeto de color blanco, creeré que usted consiente mi felicidad. Si no, prometo que no volveré a importunarla."

Un llençol blanc penjat al balcó.

Joan Maragall, el 7 de novembre de 1893, va ser testimoni presencial de la inauguració tràgica de la temporada d'hivern del Liceu, quan un anarquista va llançar a la platea una bomba que va causar vint morts.

Quines conclusions en treu arran d'haver viscut en primera persona aquests fets històrics? *Es fa conscient del descontent social envers el poder de la burgesia de l'època.*

Quin poema va escriure? *Paternal.*

MARAGALL, POETA DE LA PARAULA VIVA

Torna a llegir el text en prosa i t'adonaràs que gairebé hi intervenen els cinc sentits.

Relaciona:

Veig les onades venir.	4	
Sóc la Natura sentint-se a sí mateixa.	Tots	1. Oïda
Em duu les bones sentors del mar.	2	2. Olfacte
L'interminable moviment ... m'ullprèn.	4	3. Tacte
El ritme... va gronxant- me el sentit.	1	4. Vista
La marinada m'acaricia el front.	3	

Aquests versos també pertanyen a poemes de Joan Maragall.

Intenta trobar a quin dels cinc sentits fan referència.

Dues coses hi ha que el mirar-les juntes ...	Vista
La ginesta altra vegada, la ginesta amb tanta olor...	Olfacte
A mig aire de la serra veig un ametller florit...	Vista
L'aire fa olor d'hivern, eixut, coent...	Olfacte
La veu del mar se sent fonda...	Oïda
El vermell dels arbres encès per la posta...	Vista
Per fer-li una abraçada he pujat dalt del serrat...	Tacte
He assaborit els secrets de la terra misteriosa...	Gust

MESURAR VERSOS

Com la majoria de cançons, històries, romanços i poemes populars, El cant de la senyera té els versos de set síl·labes.

Com que ja saps que en català, es compta fins a l'última síl·laba tònica, a veure si ets capaç de comptar les dues primeres estrofes d'aquest poema per comprovar-ho:

Al damunt dels nostres cants aixequem una Senyera que els farà més triomfants.	Al-da-munt dels nos-tres cants 7 ai-xe-quem u-na se-nye 7
Au, companys, enarborem-la en senyal de germandat! Au, germans, al vent desfem-la en senyal de llibertat.	Au-com-panys e-nar-bo-rem 7 en se-nyal de ger-man-dat 7 au ger-mans al vent des-fem 7 en se-nyal de lli-ber-tat 7
Que voleï! Contemplem-la en sa dolça majestat!	que vol- e-ï Con-tem-plem 7 en sa dol-ça ma-jes-tat 7

Completa:

Els versos de *El cant de la senyera* tenen 7 síl·labes.
Són versos *heptasil·labs*.

LA GINESTA

Quantes estrofes?

En aquest poema, els versos estan agrupats en 6 estrofes. Hi ha 5 blocs de 4 versos i un bloc final de 6 versos. Cada estrofa expressa clarament una idea. Anem a esbrinar les idees que s'exposen en cada estrofa:

La ginesta altra vegada
la ginesta amb tanta olor
És la meva enamorada
que ve al temps de la calor

Idea: *Maragall es declara enamorat de la ginesta per l'olor que desprèn.*

Per a fer-li una abraçada
he pujat dalt del serrat:
de la primera besada
m'ha deixat tot perfumat.

Idea: *El poeta s'ha enfilat a collir ginesta i l'olor l'ha deixat perfumat.*

LA RIMA

Els versos poden rimar. Tot i que no és imprescindible que ho facin. La rima és la igualtat de sons al final d'un vers, des de l'última vocal tònica. A més és un recurs que ens pot ajudar a recordar un poema amb més facilitat.

La ginesta altra **vegada**
la ginesta amb tanta **olor**
És la meva **enamorada**
que ve al temps de la **calor**

vegada rima amb *enamorada* i *olor* amb *calor*

RECURSOS ESTILÍSTICS

Els recursos estilístics o lingüístics fan que els poemes tinguin més expressivitat i faciliten que quan els llegim puguem imaginar i interpretar el que ens volen dir.

Joan Maragall va utilitzar alguns recursos. Te'n presentem dos:

LA PERSONIFICACIÓ: Atribuir qualitats humanes a coses o objectes.

L' ANTÍTESI : Relacionar dues situacions, idees o paraules contràries.

Quins dels dos anteriors trobem en aquests versos?

...i reia el sol en ma verdosa plana

PERSONIFICACIÓ

Oh! Verge negra –de blanc vestit!

ANTÍTESI

Els núvols m'estimaven llargament.

BIBLIOGRAFIA

Maragall, Joan: *La vaca cega i altres poemes*. Editorial Baula. Barcelona, 2010.

Maragall, Joan: *Entre el sol, núvols i vents*. Editorial Baula. Barcelona, 2010.

Casa Museu Joan Maragall. Biblioteca de Catalunya. Arxiu Maragall. Barcelona 2004.

Casals, Glòria. *Joan Maragall. Carnets de viatge*. Diputació de Barcelona. Barcelona 2010.

Maragall, Joan. *Els millors poemes*. Columna edicions. Barcelona 1998.

Maragall, Joan. *Elogi de la paraula i altres assaigs*. Edicions 62 i La Caixa. Barcelona

Maragall, Joan. *Antologia poètica*. Edicions 62 i La Caixa. Barcelona

WEBS RELACIONADES

<http://www.mallorcaweb.com/magpoesia/maragall-nins/sol.html>

http://ca.wikipedia.org/wiki/Joan_Maragall_i_Gorina

<http://www.artesaniacrous.com/2010/11/llit-ferrandi-restauracio.html>

<http://restamueble.galeon.com/enlaces1040635.html>

http://www.joanmaragall.net/maragall/marag_maragall.pdf

<http://www.auques.cat/tot.php?auca=maragall>

<http://maps.google.es/maps?hl=es&ie=UTF->

[8&tab=wl&q=pla%C3%A7a%20molina%20%2B%20bust%20maragall](http://maps.google.es/maps?hl=es&ie=UTF-8&tab=wl&q=pla%C3%A7a%20molina%20%2B%20bust%20maragall)

<http://www.catradio.cat/seccio/2487/La-correspondencia-intima-de-Joan-Maragall/programa/1284/Any-Maragall>

<http://www.musicadepoetes.cat/>

<http://www.youtube.com/watch?v=v1we4pmOhi4>

<http://alsondelpoeta.blogspot.com/>